

مەرىپەت ئىمىن

شا سىرىق

بۇرۇنقى سېلىنەر كىتابلىرى

·小诗人·系列幼儿读物

مەن بىلىدىغان قۇتاتلار

我认识的蔬菜

شىنجاڭ مىللىي باشقىچىلىق
شىنجاڭ يېنى تېخنىكا نەشرىياتى

مەريەم ئىمىن

شائىرىچاق

بۇرۇشلۇق سەيپىلەر كىتابلىرى
«小诗人» 系列幼儿读物

مەن بىلەن مۇختاتلار

我

知

道

的

蔬

菜

شىجاڭ خەلق باش نەشرىياتى
شىنجاڭ يېرىن تېخنىكا نەشرىياتى

مەن بىلىدىغان نۇقتىلار

ئوماق، ئوماق، ئوماق بالىلار،

بۇ كىتابقا قاراڭلار.

ساقلاپ قالدۇق كۆكتاتلار،

بىزگە ئاداش بولۇڭلار.

كۆكتاتلارنىڭ ئىسمى،

چوقۇم بىلىمى بولمايدۇ.

كۆكتات يېمەي ھېچ كىشى،

كۈچ-ئەقلىگە تولىمايدۇ.

بىز بولمىز كۆكتاتچان،

خىسلىتىمىز كارامەت.

بىزنى كۆپلەپ يېسەڭلار،

بولسىلەر سالامەت.

ئەسسالام، سۆيۈملۈك ئاتا - قانىلار!

ئالدىراشچىلىق ئىچىدە ئۆتۈۋاتقان ئاتا-ئانىلارغا، پەرۋىشكە موھتاج ئوماق كىچىك دوستلارغا ئازدۇر-كۆپتۇر ياردىمى بولار دېگەن ئۆمىدەنە، قۇرۇلمىسى ئىخچام، ئاسان ئەستە قالىدىغان، مەزمۇنى يىغىنچاق، سەيىي بالىلارغا تولمۇ ماس كېلىدىغان شېئىر-قوشاقتىن پايدىلىنىپ «شائىرچاق» نامىدىكى سەبىيلەر يۇرۇشلۇق كىتابلارنى تەييارلىدىم. بۇ كىتابلار ئاتا-ئانىلارغا، سۆيۈملۈك كىچىك دوستلارغا كىچىككەنە نەپ بېرىلسە، ئۆزۈمنى تولمۇ بەختلىك ھېس قىلغان بولاتتىم.

«مەن بىلىدىغان كۆكتاتلار» ناملىق بۇ قىسىمدا نۇرغۇنلىغان كۆكتاتلار ۋە بىر قىسىم زىرائەتلەر بىلەن تونۇشىدۇ ھەم پەرقلەندۈرەلەيدىغان بولىدۇ. شۇنداقلا شۇلار نامىغا بېزىلغان ئاددىي شېئىرلار ئارقىلىق بالىلارنىڭ تىلى بالدۇر چىقىشتا، راۋان سۆزلەشتە ئۈنۈمى ياخشى بولىدۇ.

مۇندەر بىجە

24	بىر پىرەڭگى	2	يېسىۋىلەك ئەمەسمۇ
25	تاتلىق بىر پىرەڭگى	3	سەۋزە
26	ئەرنەمەك	4	چاقما كاۋا
27	ئايىپىق كاۋا	5	مانتا كاۋا سىزدىم
28	قان كۆك	6	سەي كاۋىسى
29	سۈسۈن كاۋىسى	7	ئايرىلمايمىز يىزادىن
30	چىيەمگە	8	ئەسلىي «موي» ئىكەن
31	گۈلگەرەم ئېلىپ كەلدىم	9	شۇنلا دەمتۇ پەمخور؟
32	بىدەكەن	10	چامغور يېمەمسىز؟
33	پۇرچاقلار	11	تۈرۈپ
34	قارا قىرىقئۇلاق	12	كەرەپشە
35	تۈنەمە؟	13	يۇمماق سۈت
36	پۇرچاق ئۈنۈرمىسى	14	سامساق - تەن ساق
37	يىغىنسىمان مۇھۇ	15	غولپىياز
38	ئايىپىق زەنبۇل	16	چۈكپۇرچاق
39	نوتۇم كۆمۈم ئۇچاققا	17	غولسامساق
40	زىرائەتلەرنى بىلمەيسىز؟	18	كۈدە
41	باشاق ئەرسەم	19	يېسى پۇرچاق
42	قۇناق بىرغە	20	يالىك
43	ئايتاپتەرس	21	مايلىق يېسىۋىلەك
44	ياشتا ياشىشكەن	22	يىدە ئېرەيلى
45	شالا گۈزۈپ	23	يىلئۆلدىم كاپۇنى

يېسىۋېلەك ئەمەسمۇ

ئاداش-ئاداش بىلەمسىز؟

يېنىمدىكى نېمە بۇ؟

«بەسەي» دېمەك ئىسمىنى،

«يېسىۋېلەك» ئەمەسمۇ!

ئاپام ماڭا ئۆگەتتى،

«يېسىۋېلەك» دېيىشنى.

ئۆچ كۆرمەيمەن سىلەردەك،

يېسىۋېلەك يېيىشنى.

قىزچاق، بۇ كۆكتاتنىڭ

ئىسمى نېمە؟

ئەگەر ئۇنىڭ ئىسمىنى

ئېيتىپ بېرەلسىڭىز، ئاپىڭىز-

نىڭ ئەقىللىك ئومىقى بولالايدۇ.

سىز.

يېسىۋېلەك

白菜

bái cài

Chinese cabbage

سەۋزە

سەۋزە دېگەن كۆكتاتنى،
خام يېسىمۇ بولىدۇ.
كۆپلەپ سەۋزە يېگەنلەر،
كۈچ-ئەقىلگە تولىدۇ.

تائام شاھى پولۇمۇ،
سەۋزە بىلەن ئوخشايدۇ.
تولۇق بولسا ئوزۇقلۇق،
كۈچ-ئەقىلمۇ ياشايدۇ.

كۆپ يەپ بەرسەك سەۋزىنى،
روشن بولار كۆزىمىز.
ساغلام بولسا كۆز ئەگەر،
جىق-جىق كىتاب كۆرىمىز.

سەۋزە

胡萝卜
hú luó bo

carrot

3

مەدىنە كىتابتىكى
رەسىملەرنى ئېنىق كۆرەلمەيدىكەن
قانداق قىلسا بولار؟ شۇنچە چىرايلىق
رەسىملەرنى كۆرەلمەي كۆڭلى يېرىم
بولدىغان بولدى.
ئەسلىدە ئۇ سەۋزە يېمەيدىكەن
ئەمەسمۇ!

پاقما كاۋا

پاقما كاۋا

南瓜
nán guā

pumpkin

بوۋام ياخشى كۆرىدۇ،
پاقما كاۋىنى.
ئېيتىپ بەردى پەقەتلا،
يوقكەن زىيىنى.

بوۋام بىلەن ئولتۇرۇپ،
يەيمەن كاۋىنى.
ئۇ بىلسىڭىز بوۋاقتىڭىز،
ياخشى تامىقى.

4

سەردارمۇ بوۋىسىدەك ئۇ-
زۇن ئۆمۈر كۆرىمەن پاقما كاۋا
يېيىشنى ئۆگەنمىسە بولمايدۇ-دە!
ئۆيۈڭلاردا قازان كاۋىسى
پىشۇرۇپ باقتىڭلارمۇ؟

مانتا كاۋا

南瓜
nán guā

pumpkin

مانتا كاۋا سىزنىم

يەكشەنبىدە جان ئاپام،
كاۋا مانتا ئېتىپتۇ.
دوستلىرىمنى چاقىرسام،
ئۇلارغا بەك تېتىپتۇ.

دوستلار مانتا كاۋىنى،
كىتابىلا كۆرگەنمەن.
قوغۇنلارغا ئوخشىتىپ،
دەپتىرىمگە سىزغانمەن.

دەپ بېقىڭلار دوستلىرىم،
كاۋا ئۆسەر قەيەردە؟
قانداق جايدا چوڭ بولۇر؟
باراڭدىمۇ، دەرەختە؟

● ئاپىسى ئېلدىوستىن
مانتا كاۋىنى كۆرسىتىپ،
بۇ نېمە؟ دەپ سوراپتۇ.
ئېلدىوست
قوغۇن دەپ جاۋاب بېرىپتۇ.
● ئېيتىڭە كىچىك دوست،
مانتا كاۋا قوغۇنغا ئوخشامدىكەن؟

سەي كاۋىسى

سەي كاۋىسى كاۋىسى،
بەكمۇ كۆپكەن پايدىسى.
تەرخەمەكمۇ ، قاپاقمۇ ،
ئەمەس ئىكەن بالىسى.

سەي كاۋىسى كاۋىسى،
پىلەكمىدۇ ئاپىسى.
بىر پىلەككە بەكمۇ جىق،
چۈشۈپ قاپتۇ بالىسى.

يەپ تۇرۇڭ سەي كاۋىسى.
تېتىشلىق قورۇمىسى.
مەندەك سىزدەك ئوماقنىڭ،
ئېچىلىدۇ ئىشتىيى.

6

سەي كاۋىسى

西葫芦
xī hú lu

zucchini

سەي كاۋىسى قورۇمىسىنى
يەپ باققانمۇ؟
ئۆيۈڭلاردا سەي كاۋىسى
ياخشى كۆرمەيدىغانلار بارمۇ؟

ئايىرلىمايمىز پىياز دىن

باش پىياز

葱头

cōng tóu

onion

پىياز خاننىڭ رولى چوڭ،
يامان ئادەت يېمەسلىك.
پىياز قوشۇپ ياققان نان،
تېتىپ بېقىڭ بەك تەملىك.

چۆجۈرىدە پىياز بار،
تۈگىرىدە، ئاش مانتىدا.
كەم بوپ قالسا بولمايدۇ،
لەڭمەن، پولۇ، سامسىدا.

ئايىرلىمىغاچ پىياز دىن،
دادام سەمرىپ كەتمەيدۇ.
سەمرىپ كەتسە ھاسىراپ،
مېنى ھاپاش ئەتمەيدۇ.

7

● ئىمراننى دادىسى «كۆكتات
تاللىمايدىغان قوزام» دەپ دائىم
ھاپاشلاپ ئوينىنىدۇ. چۈنكى ئۇ
سىزدەك «تاماقنىڭ پىيىزى بار
ئىكەن» دەپ غەلۋە قىلمايدۇ.

ئەسلى «مۇچ» ئىكەن

لازا دەپلا يۈرۈپتۇق،
ئەسلى «مۇچ» شۇ ئىكەندە.
كۆزىمىزگە زىيانلىق،
ئۇنى بەك كۆپ يېگەندە.

ۋىتامىن C مول ئىكەن،
مۇچنى ئاچچىق دېمەيلى.
كۆكتات ئەسلى دورىدۇر،
بۇنى چوقۇم بىلەيلى.

كۆكمۇچ

青椒
qīng jiāo

green pepper

قىزىلمۇچ

辣椒
là jiāo

pimiento

ئاپسى كۆكتات ئادالۋاتسا،
گۈلگىنە كۆكمۇچنى ئېلىۋاپتۇ. كەي-
ئىدىنلا قولى بىلەن كۆزنى ئۇ-
ۋۇلاپتىكەن. ھاي! ھاي! يىغلاپ
ئۇنى بېشىغا كىيىپتۇ. ئۇ نېمىشقا
يىغلىدى؟

8

شوخلا دەمدۇ پەمىدۇر؟

شوخلا دەمدۇق بەزىدە،
يەنە دەمدۇق پەمىدۇر .
ئۆزى قىزىل ھەم سۇلۇق،
پايدىسى بەكمۇ كۆپتۇر .

قېنىڭىزنى كۆپەيتىپ،
قىزىتمىنى ياندۇرار .
ۋىتامىن C بەك كۆپكەن،
ئىشتىھانى ئاچۇرار .

شوخلا خېنىم ھەمىشە،
پەرداز قىلىپ يۈرەمدۇ؟
يۈزلىرىنى قىزارتىپ،
ئۇپا-ئەڭلىك سۈرەمدۇ؟

شوخلا، پەمىدۇر

西红柿
xī hóng shì

tomato

پەمىدۇردا ۋىتامىن C
كۆپ بولغاچقا، سىزگە بەكمۇ پايدىلىق .
ئارزۇگۈل دائىم پەمىدۇرنى يۇ-
مايلا بەيدىكەن . ئۇنىڭ قىلغىنى توغرى-
مۇ، سىز ھەرگىز ئۇنداق قىلمايسىز،
شۇنداقمۇ ؟

چامغۇر يېمەمسىز؟

چامغۇر

恰麻菇

qià má gū

تېز كېلىڭلار ئاداشلار،
«چامغۇر يۇلۇش» ئوينايلى.
ئويۇنمىز قىزىسۇن،
ئامراق ئاداش بولايلى.

چامغۇر دېگەن ئۆپكىنى،
ياشارتىدۇ بىلەمسىز؟
شۇنداق پايدىلىق تۇرسا،
يەنە ئۇنى يېمەمسىز؟

10

«چامغۇر يۇلۇش» دې-
گەن قانداق ئويۇن؟ بىلگۈڭىز
بولسا، جېدەل قىلماي چامغۇر
يەڭ. بولمىسا ئاداشلار سىز بى-
لەن دوست بولمايمىز دەيدۇ.

تۇرۇپ

يۇمىلاق باش، كۆك قۇيرۇق،
ئىسمىدۇر تۇرۇپ.
تاماق ئەتسە ئوخشايدۇ،
تۇرۇپنى قورۇپ.

ئىشتىھانى ئاچىدۇ،
يەل ھەيدەپ تۇرۇپ.
بىلىۋالدىم بۇلارنى،
كىتابتىن ئوقۇپ.

ئىچىڭىزنى يۇمىشىپ،
يۆتەل توختىتار.
ئارام بېرىپ نېرۋىغا،
ئوبدان ئۇخلىتار.

تۇرۇپ

萝卜

luó bo

radish

● سىز تۇرۇپ سالغان
تاماملارنى يەپ باققانمۇ؟
● ئارىڭىزدا بۇ كۆكتاتنى
يېمەيدىغان دوستلىرىڭىز بارمۇ؟

كەرەپشە

كەرەپشنى گىرت-گىرت دەپ،
يېمەيدىكەن بەزىلەر .
پايدىسى كۆپ ئۇنىڭمۇ،
بىلمەيدىكەن بەزىلەر .

كەرەپشە

芹菜

qín cài

celery

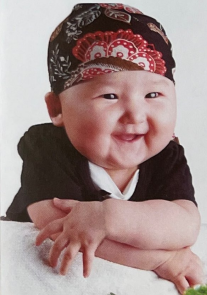
گىرت - گىرت بولسا بولمامدۇ،
يەپ ئۆگىنىڭ ئادىشىم .
مەن تاللىماي يېگەچكە،
ئاغرىمايدۇ ھېچ يېرىم .

● كەرەپشە بىلەن بۇمغاق-
سۇتنى ئايرىيالامسىز ؟
● كەرەپشە قانداق تاماقلار-
غا ئىشلىتىلىدۇ ؟

12

يۇمغاقسۇت

بەك پۇراقلىق يۇمغاقسۇت،
ئاشنى تەملىك قىلىدۇ.
يۇمغاقسۇتسىز ئۈگرىنىڭ،
تەمى كەملىك قىلىدۇ.

يۇمغاقسۇتنى سىلەرگە،
سقىپ بەرسۇن ئاپاڭلار.
بەكمۇ پايدا قىلىدۇ،
ئەگەر قىزىپ قالساڭلار.

يۇمغاقسۇت

香菜
xiāng cài

coriander

13

● يۇمغاقسۇت ئىشلىتىلگەندە
دىغان تاماقتىن ئۇچنى ئېيتىپ
بېرەلسىڭىز بۇ ئوماق بالىلار
سىز بىلەن ئاداش بولىدىكەن.
● ئارىڭىزدا يۇمغاقسۇت يېمەيدە
دىغانلار بارمۇ؟

سامساق - تەن ساق

سامساق

大蒜
dà suàn

garlic

سامساق — تەن ساق،
ئىشەنمىسەڭ سوراڭ باق.
سامساق يېمىگەن بالا،
بولالمايدۇ تېنى ساق.

ئېسىۋالدىق چىرايلىق،
بوينىمىزغا بىز سامساق.
كېسەل يۇقۇپ قالمايدۇ،
دائىم ئۇنى يەپ تۇرساق.

14

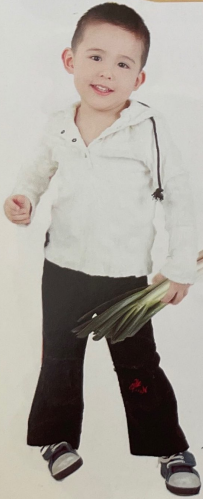
سامساق يېگى ئۇنگەن
ۋاقتىدا غولپىيازغا بەكمۇ ئوخ-
شاپ كېتىدۇ. ئۇنداقتا ئۇنى
قانداق ئايرىساق بولار؟
ئاپتىڭىزغا باردەملىشىپ
سامساق ئادالاپ بەردىڭىزمۇ؟

غولپىياز

غولپىياز

大葱
dà cōng

shallot

16

ئايىرىالماس مۇستافا،
بىرنەچچە خىل كۆكتاتنى.
غولپىياز ئېلىڭ دېسە،
ئېلىپ كەپتۇ سامساقنى.

دومىسىپ كەتتى ئۆزى -
«يەنە خاتا ئالدىممۇ؟»
ئۇنىڭ بۇنداق قىلغىنى،
ئەمەس تۇنجى قېتىممۇ؟

ھەي ئادىشىم - ئادىشىم،
ساۋاق ئېلىڭ بۇنىڭدىن.
غولپىياز قانداق ئىكەن؟
تونۇۋېلىڭ رەسىمدىن.

● مۇستافانى ئاپسى
سامساق ئەكىرنىڭ دېسە، غولپىياز
كۆتۈرۈپ كەپتۇ. سىزنىڭچە ئۇ
قانداق ئالماشتۇرۇپ قويغاندۇ؟
● مۇستافادەك خاتالاشمايمەن
دېسىڭىز ئۇلارنى پەرقلەندۈرۈشنى
ئوبدانراق ئۆگىنىۋېلىڭ.

چوكىپۇرچاق

سۇمبۇل-سۇمبۇل چاچلارغا،
ئوخشايدىكەن چوكىپۇرچاق.
ئاپام لەڭمەن ئەتسۇن دەپ،
ئۇرۇۋالدىم بىر قۇچاق.

كۆكتاتلارنىڭ ئىچىدە،
چوكىپۇرچاققا مەن ئامراق.
دوستۇ؛ ئايگۈل سەنمۇ يە،
دېمەستىن يەنە ياق-ياق.

دادام ماڭا دەپ بەردى،
چوكىپۇرچاق رولىنى.
پايدىسى بار بىزلەرگە،
قۇۋۋەتلەيدۇ مېڭىنى.

● چوكىپۇرچاقنىڭ يەنە
بىر ئوماق ئىسمى بار. ئۇنى
ئېيتىپ بېرەلمىسىز؟
● نېمىشقا چوكىپۇرچاقنى
سۇمبۇل چاچقا ئوخشىتىمىز؟

16

چوكىپۇرچاق، جاڭدۇ

豇豆
jiāng dòu

cowpea

غولسامساق

غولسامساق، غولسامساق،
دېپەلمسەن بىر دەپ باق.
كۆكتاتلارنىڭ ئىچىدىن،
غولسامساقنى تېپىپ باق.

غولسامساقنى بىلمسەڭ،
رەسىمنى كۆرۈپ باق.
يۈگۈرۈپ بېرىپ بازارغا،
ئالالامسەن سىناپ باق.

غولسامساق

蒜 薹
suàn tái

garlic stems

17

● غولسامساق بىلەن چوكە-
پۇرچاق بەك ئوخشىدىكەن.
قېنى قايسى كىچىك دوست بۇ
ئىككىسىنى ئايرىپ بېرەلەيدۇ؟

كۈدە

كۈدە

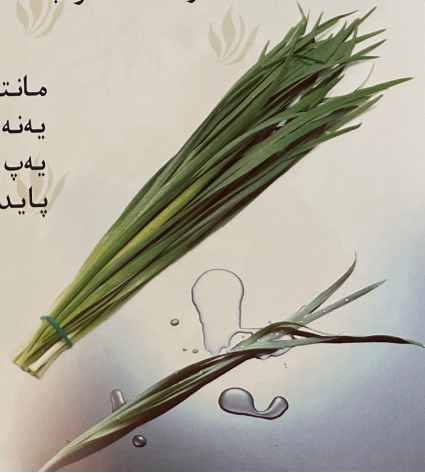
韭菜
jiǔ cài

leek

غېرىچ ئۆسكەن بۇغداينى،
«جۈسەي» دەپتۇ بالىلار.
ھەدىسى ئۆگەتمىسە،
«كۈدە» دەمدۇ بالىلار.

مانتا ئەتتۇق بەزىدە،
يەنە قوشتۇق لەڭمەنگە.
يەپ باقسىڭىز كۈدىنى،
پايدا قىلار بەدەنگە.

ئېتىزلىقتىكى بۇغدايلارنى
«ئاۋۇ نېمە؟» دەپ سورىساق ئادەتتە
لە «كۈدە» دەپ جاۋاب بەردى.
كىچىك دوست، ئادىلە نېمە
مىشقا ئارىلاشتۇرۇپ قويغان؟

يېسى پۇرچاق

يېسى پۇرچاق

四季豆

sì jì dòu

kidney bean

مەن بىلىمەن ئاداشلار،
بۇ كۆكتاتنىڭ ئىسمىنى.
كۆرۈۋالدىم كىتابتىن،
ئۇنىڭ ئوماق جىسمىنى.

ئېيتىپ بېرەي سىزگىمۇ،
يېسى پۇرچاقكەن ئىسمى.
بىلىۋالدىم، تېخى ئۇ
داۋالايدۇ كېسەلنى.

تاماق ئەتسە ئاپىڭىز،
ئىلغىۋەتمەي يەڭ ئۇنى.
تېنىمىزگە پايدىلىق،
تولۇقلايدۇ ئاقسىلنى.

19

● يېسى پۇرچاقنىڭ
يەنە قانداق ئىسمى بار؟
● يېسى پۇرچاقتا ۋىتامىن
C مول دەيدۇ. سىزگە بەك
لازىمۇ نېمە؟

پالەك

پالەك سالغان تۈگىرىنى،
ئاپام دائىم ئېتىدۇ.
ئىچىم قېتىپ كەتكەندە،
ماڭا بەكمۇ ياقىدۇ.

شۇڭا دەيمەن ئاداشلار،
پالەك دېسە قاچماڭلار.
بىزلىرىگە بەك پايدىلىق،
ھەرگىز يېمەي قالماڭلار!

پەرزەنتىڭ ئىچى قېتىپ
كېتىپ بەك قىيىنلىدۇ. نېمە
تۈچۈن؟ چۈنكى ئۇ ئايىسى
پالەك سېلىپ ئەتكەن تۈگىرىنى
يېگىلى ئۇنىمايدۇ.
سىزمۇ شۇنداق بولغانمۇ؟

20

پالەك

菠菜
bō cài

spinage

مايلىق يېسىۋېلەك

بۇ كۆكتات ئىسمى،
مايلىق يېسىۋېلەك.
ئادىشىڭىزغا،
دېمەڭ سىز «پالەك».

مايلىق يېسىۋېلەك

油白菜
yóu bái cài

rape

خۇددى پالەكتەك،
ئۇمۇ پايدىلىق.
يېمەيمىكەن دەپ،
قىلماڭ جاھىللىق.

21

● مايلىق يېسىۋېلەك بىلەن
پالەك ئوخشامدىكەن، ئۇلارنى
قانداق ئايرىيسىز ؟
● ئۇنىڭ يەنە قانداق ئىسمى
بارلىقىنى بىلەمسىز ؟

بىدە تېرەيلى

بىدە

苜蓿
mù xu

lucerne /alfalfa

ئاداشلىرىم كېلىڭلار،
بىللە بىدە تېرەيلى.
كۆك چۆچۈرە ئېتىدۇ،
مومىمىزغا بېرەيلى.

تاللاپ بەرسەك كۆكلەرنى،
خۇشال بولار مومىمىز.
مايماق - سايماق بولسىمۇ،
كۆك چۆچۈرە تۈگىمىز.

بېدىنىڭ قانداق كۆكتات
ئىكەنلىكىنى بىلەمسىز؟
ئايىڭىز كۆك چۆچۈرىسى
تۈگەندە سىز ياردەملىشەلەيدە-
غىزمۇ؟

22

بىلىۋالدىم كاهۇنى

كاهۇ دېگەن ئىسمىنى،
تۇنجى ئاڭلىشىم.
مەنلا ئەمەس بىلمەيدىغان،
كۆپتۇر ئادىشىم.

ئۆگىنىۋالدىم بۈگۈن مەن،
ئىسمىنى توغرا.
ئەمدى بېرىپ دوستۇمغا،
دەپ بەرسەم بولا.

كاهۇ، خەس، ئوسۇك

莴笋
wō sǔn

asparagus lettuce

23

- كاهۇ قانداق كۆكتات؟
- بۇ كۆكتاتنىڭ قانداق ئىسىملىرىنى ئاڭلاپ باقتىڭىز؟
- كاهۇ سالغان قورۇمىنى ياخشى كۆرەمسىز؟

بەرەڭگى

بەرەڭگى، ياڭيۇ

土豆
tǔ dòu

potato

بەرەڭگىنى كۆرگەندە،
يۇردۇق دائىم «ياڭيۇ» دەپ.
توغرا دەيلى ئىسمىنى،
يۈرگەندىكىن كۈندە يەپ.

كۆكتاتلىقتىن بىر سېۋەت،
ئېلىپ كەلدىم بەرەڭگى.
كۈمگەن ئىدىم ئوچاققا،
توشتى چىنە-تەلەڭگە.

بەرەڭگى يېيىشنى ياخشى
كۆرەمسىز؟
سىزچە ئۇنىڭ قابىسى
ئىسمى ئەڭ يېقىملىق ئىكەن؟

24

ئاتلىق بەرەڭگى، ئاتلىقايۇ

红薯
hóng shǔ

sweet potato

ئاتلىق بەرەڭگى

ئاتلىق بەرەڭگى،
ئاتلىقكەن ئەجەب.
تۈگستەلمەيدۇ،
دوستلارمىز يەپ.

ھەممىز بىللە،
تالىشىپ يېدۇق.
ئاتلىق ئىكەن دەپ،
يەنە تامشىدۇق.

ئاتلىق بەرەڭگى يەپ
باققانمۇ؟
بۇنى بەك كۆپ يېسە
ئاغرىپ قالمىدۇ؟

25

تەرخەمەك

تەرخەمەك، تەرخەمەك،
ھەر پېلەكتە ھەر خەمەك.
قىزىپ قالسا لازىمدۇر،
تەرخەمەكنى كۆپ يېمەك.

ئېلىپ كەلدى ئايچامال،
قەيەرلەردىن تەرخەمەك؟
يۇيۇپ يېسۇن دوستلىرى،
قەۋزىيەتكە بەك كېرەك.

تەرخەمەك

黄瓜
huáng guā

cucumber

26

تەرخەمەك يەپ تۇرامسىز؟
ئايچامال تەرخەمەكنى
دەرەختىن ئۆزگەنمىدۇ ياكى
پېلەكتىن ئۆزگەنمىدۇ؟

ئاچچىق كاۋا

苦瓜
kǔ guā

bitter gourd

ئاچچىق كاۋا

ئاچچىق كاۋا دېگىنى،
مېۋىمىدۇ، كۆكتاتمۇ؟
رەسىمىگە قارىسام،
تەرخەمەكنىڭ دوستىمۇ؟

بىلىۋېلىش ئۈچۈن مەن،
ئىزدەپ باردىم بازارغا.
ياكى تېپىپ كىتابتىن،
دەپ بېرەيچۇ ئۇكامغا.

- ئاچچىق كاۋا تەرخەمەك.
- نىڭ دوستىمۇ نېمە؟
- ئاچچىق كاۋا نىڭ دوستىمۇ؟
- ئىشلەتكىنىنى كۆرۈپ باقتىڭىزمۇ؟

27

قاتكۆك

توپ دەي دېسەم توپ ئەمەس،
قات-قات ئىكەن ياپرىقى.
ھەممە يېرى يېشىلىك،
يا يوق ئىكەن قاسرىقى.

قاتكۆك چىقسا ئېشىمدىن،
ئىلغىماستىن يەۋەتتىم.
كۆپرەك يېسەم كۆكتاتنى،
ئاغرىمايمەن دەۋەتتىم.

قاتكۆك، كاپۇستا

卷心菜
juǎn xīn cài

cabbage

● ئاپىسى ئەكىرگەن كۆك-
تاتلار ئىچىدە بوغان بىر قاتكۆك
بارئىكەن. ئەنسىز قاتكۆكنى كۆ-
رۈپ تويمىكەن دەپ تاللىشىپتۇ.
● قاتكۆك توپقا ئوخشامدۇ؟

28

سۆسۈن كاپۇستا

سۆسۈن كاپۇستا

紫甘蓝
zǐ gānlán

purple cabbage

رەڭگە چىلاپ قاتكۆكنى،
سۆسۈن قىلىپ قويغانمۇ؟
قات - قېتىنى چىرايلىق،
گۈل رەڭ قىلىپ ئويغانمۇ؟

سۆسۈن قات-قات ئىچ-تېشى،
سۆسۈن رەڭلىك چىرايلىق.
تەمى ئۇنىڭ ئۆزگىچە،
ئاش-تاماققا قولايلىق.

29

● بۇ كۆكتاتنىڭ ئىسمى
نېمە؟

● ئېيتىڭىز، بۇ سۆسۈن رەڭلىك
توپىمدۇ؟

چېچەكسەي

چېچەكسەي

西兰花
xī lán huā

broccoli

كۆپكۆك چېچەك گۈلدەك،
زەپ چىرايلىق چېچەكسەي.
ۋىتامىن A، C لارنى،
يىغۋالغان چېچەكسەي.

چېچەكتە ئۇلا چېچەكسەي،
ئۈچەينى راۋان قىلار.
ئوزۇق ئېلىپ كۆزىمىز،
يەنىمۇ روشەن بولار.

چېچەكسەينىڭ پايدىسىنى
بۇ كۆكتاتنى يېمەيدىغان دوست-
لىرىڭىزغا ئېيتىپ بېرەلمىسىز؟
چېچەكسەينىڭ يەنە گۈل-
كاپۇستا دېگەن ئىسمىنى ئاڭلى-
غانمۇ؟

30

گۈلكەرەم ئېلىپ كەلدىم

گۈلكەرەم ئېلىپ كەلدىم،
بىر سېۋەتكە لىقمۇلىق.
بىلىۋېلىڭ ئۇنىڭدا،
ۋىتامىنلار بەكمۇ جىق.

گۈلكەرەم

花菜
huā cài

cauliflower

مەندەك، سىزدەك بالىلارغا،
ۋىتامىنلار بەك كېرەك.
شۇنىڭ ئۈچۈن دوستلىرىم،
گۈلكەرەم يېمەك كېرەك.

بۇ كۆكتاتنى كۆرۈپ
باقتىمۇ؟
ئۇنىڭ يەنە قانداق ئىسمى
بار؟

پىدىگەن

چەيزە دەمدۇ پىدىگەن؟
راست ئىسمىنى بىلمىگەن.
ئەقىللىك بولالمايدۇ،
پىدىگەننى يېمىگەن.

يۇمىلاق ھەم ئۇزۇنچاق،
پىدىگەننى بىلەمسىز؟
بىلىۋېلىڭ ئىسمىنى،
ئەمدى «چەيزە» دېمەڭ سىز.

توغرىمىسا پىدىگەن،
لەڭمەن قانداق ئوخشايدۇ؟
كۆكتات يېمىگەن بالا،
ئاجىز بولۇپ قالمادۇ؟

پىدىگەندە قانداق تاماق
ئەتسە بەك ئوخشايدۇ؟
پىدىگەن يېمەيمەن دەپ
غەلۋە قىلدىڭىزمۇ؟

32

پىدىگەن

茄子

qié zi

eggplant

ماش

绿豆
lǜ dòu

mung bean

قىزىل پۇرچاق

赤豆
chì dòu

red bean

قىزىل پۇرچاق

قارا پۇرچاق

سېرىق پۇرچاق

پۇرچاقلار

پۇرچاقلارنىمۇ پۇرچاقلار،
بەكمۇ ئوماق شەكلىگىلار.
ئامراقلىقىم كېلىدۇ،
ھەرخىل ئىكەن رەڭگىگىلار.

كۆك پۇرچاق

مەنمۇ ئامراق پۇرچاققا،
سىزمۇ ئامراق پۇرچاققا.
بىزگە بەكمۇ پايدىلىق،
ئوزۇقلۇق بار پۇرچاققا.

● پۇرچاق يېيىشنى
ياخشى كۆرەمسىز؟
● رەسىمدە قانداق پۇرچاقلار
بار ئىكەن؟

33

قارا قېرىنقۇلاق

黑木耳
hēi mù ěr

Black fungus

قارا قېرىنقۇلاق

قارا قېرىنقۇلاق،
ئۇ قانداق «قۇلاق»؟
يۇمشىغان تۇرقى،
ئىكەن يوپۇرماق.

قارا قېرىنقۇلاق،
ئىسمىڭ زەپ ئوماق.
دېمەك بەك تەسكەن،
نېمانچە ئۇزاق؟

34

● قارا قېرىنقۇلاق دېگەن
ئىسمىنى تولۇق دېيەلمەسز؟
سناپ بىقىڭ.

● قارا قېرىنقۇلاق يەپ
باقىڭىزمۇ؟

ئۇ نېمە؟

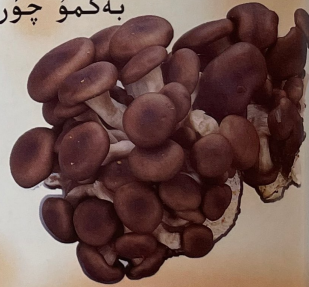
يەر مەدىكى

蘑菇
mó gū

mushromm

گاھ قارامتۇل، گاھى ئاق،
ئوخشار كىچىك كۈنلۈككە.
پۇراقلىرى بار تېخى،
بەكمۇ چۈرۈك، ئۇ نېمە؟

بەزىلىرى زەھەرسىز،
بەزىسى بەك زەھەرلىك.
ئۇنى بىلمەي يەپ سالساق،
ئاھ! ھالىمىز خەتەرلىك.

35

- رەسىمدىكى كۆكتاتنى بىلەمسىز؟
- بالىلار نېمە قىلىۋاتىدۇ؟
- يەر مەدىكى پايدىلىقمۇ؟

پۇرچاق ئۈندۈرمىسى

بىلەمسىز بۇنى،
پۇرچاق ئۈندۈرمىسى.
قاراڭ بېشىدا،
باركەن تۈگمىسى.

ئامراق بوپ قالدىم،
ئوماقكەن ئىسمى.
سىزمۇ يەپ قويۇڭ،
پۇرچاق ئۈندۈرمىسى.

پۇرچاق ئۈندۈرمىسى

豆芽
dòu yá

bean sprout

پۇرچاق ئۈندۈرمىسىنى
يەپ باققانمۇ؟
دوستلىرىڭىزمۇ يەپ
باققانمىدۇ؟

36

يېڭىنسىمان موڭغۇ

ئۆزى تال-تال يېڭىندەك،
قۇيرۇقىدا مۇشتى بار .
بىلىۋېلىڭ ئىسمىنى،
ئۇنىڭ قانداق دوستى بار .

يېڭەن كۆكتات، ئاش-ناننىڭ،
بىلىۋېلىڭ نامىنى،
ئۇيالماسىز شەرەتلەپ،
دېسىڭىز «ئانى، مانى»؟

يېڭىنسىمان موڭغۇ

金针菇
jīn zhēn gū

agaric

37

چېمەنگۈل بىڭ-
نسىمان موڭغۇ يېيىشكە
ئامراقكەنۇ، ئىسمىنى بىلمەي «ئانى
يەيمەن!» دەيدىكەن .
قارىڭا، كىچىك دوست،
ئۆزى يەيدىغان نەرسىنىڭ ئىسمى-
نى بىلمىسە ئۇيات بولمايدۇ ؟

ئاچچىق زەنجىۋىل

زەنجىۋىلنى ئەقىدە،
بەرەنگى دەپ يەپ سايتۇ.
قىرتاق بولۇپ ئېغىزى،
«زەھەر كەنگۇ» دەپ قايتۇ.

ئاچچىق-ئاچچىق زەنجىۋىل،
قورۇيدىكەن تىلىنى.
ئاپسىغا دەي دېسە،
بىلمەيدىكەن ئىسمىنى.

ئەقىدە زەنجىۋىلنى
نېمەدەپ يەپ سالدۇ؟
ئۇنىڭ قەيىرى
بەرەنگىگە ئوخشايدۇ؟

38

زەنجىۋىل

生姜

shēng jiāng

ginger

تۇخۇم

鸡蛋
jī dàn

egg

تۇخۇم كۆمدۈم ئوچاققا

تۇخۇم كۆمدۈم ئوچاققا،
پىشىپ قالدى بۇ چاغقا.
يېگۈزمەن تۇخۇمنى،
سىڭلىم ئوماق قىزچاققا.

سىڭلىم دائىم تۇخۇمنىڭ،
يېمەيدىكەن ئېقىنى.
تۇخۇم تەنگە ئوزۇقلۇق،
قۇۋۋەتلەيدۇ مېڭىنى.

سىڭلىم ئاخىر ئاڭلىدى،
ئاكسىنىڭ گېپىنى.
تاللىمايدۇ تۇخۇمنىڭ،
سېرىقنى، ئېقىنى.

● تۇخۇم يېيىشنى ياخشى
كۆرەمسىز؟

● دوستلىرىڭىز ئىچىدە
تۇخۇمنىڭ ئېقىنى، سېرىقنى
ئايرىدىغانلار بارمۇ؟

39

زىرائه تىلەرنى بىلەمسىز؟

زىرائهت

农作物

nóng zuò wù

crops

قانداق رەسىمدە
زىرائه تىلەر بار ئىكەن؟
قانداق سىز يەنە
زىرائه تىلەرنى بىلىسىز؟

40

باشاق تەرسەم

ئاكام مېنى ھاپاشلاپ،
بۇغدايلىققا ئەپ ماغدۇ.
يولدا ماڭا ئوڭىتىپ،
باشاق تېرىك دەپ ماغدۇ.

بۇغداي

麦子

mài zi

wheat

باشاق تەرسەم قولۇمغا ،
تەكەن كىرىپ كېتەرمۇ؟
بىر كۈن تەرگەن باشاقتا،
لەڭمەن ئەتسەم يېتەرمۇ؟

● سىز ئېتىزلىقتىكى
بۇغدايلارنى كۆرۈپ باققانمۇ؟
● باشاق تېرىشنىڭ نېمە-
لىكىنى بىلەمسىز؟

41

قوناق بېرىڭە

كۆممىقوناق

玉米

yù mǐ

corn

ھەدە ماڭمۇ،

قوناق بېرىڭە.

يېگۈم كەپ كەتتى،

ئىتتىك بولۇڭە.

قوناققا ھەدە،

مەنمۇ بەك ئامراق.

يېسەمكەن دەيمەن،

كۈندە نەچچە ۋاق.

قوناق يېيشكە ئامراقمۇ؟
ئايىڭىز پشۇرغان قوناقلا
ئىچىدە قانداق پشۇرۇلغىنى
سىزگە بەك تېتىدى؟

42

ئاپتاپپەرەس

ئاپتاپپەرەس قۇياشقا بېقىپ،
يۈرىدىكەن بوينىنى تولغاپ.
بۇلۇت كەلسە قۇياشنى توسۇپ،
رەنجىپ قالار ئۆزىچە باتناپ.

ئەگەشمەسە قۇياشقا دائىم،
پىشامدىكىن گازىر مەزىلىك.
كەچ كىرگەندە قانداق قىلاركىن؟
ئاپتاپ دېگەن پەقەت بىردەملىك.

ئاپتاپپەرەس

葵花

kui huā

sun flower

43

● ئاپتاپپەرەس نېمە ئۇچۇن
قۇياشقا ئەگىشىپ بوينىنى
تولغايدۇ؟
● ئاپتاپپەرەستىن نېمە چىقىدۇ؟

پاختا ياخشىكەن

«پاختا سۈزگۈچ» دېگىنى،
قانداق ئويۇندۇ؟
سۈزگۈچ دەپلا كۆرۈمنى،
سۈزۈپ قويدۇ.

پاختا بولسا ياخشىكەن،
ئاغرىمايدىكەن.
پاختا ئەسلىي بىزلەردىن،
ئايرىلمايدىكەن.

كېۋەزلىكتە بەكمۇ كۆپ،
پاختا پىشىپتۇ.
ئاپام ماڭا ياخشىدىن،
يوتقان تىكىپتۇ.

پاختا

棉花
mián huā

cotton

● پاختىنى بىلەمسىز، ئۇ
نەدىن كېلىدۇ؟
● «پاختا - سۈزگۈچ»
قانداق ئويۇن، سىز ئويناپ
باققانمۇ؟

44

شال

稻子
dào zi

rice

شال - گۈرۈچ

شالدىن گۈرۈچ چىقىدۇ،
سۈنى بەكمۇ ئىچىدۇ.
شالنى نەدە تېرىيدۇ،
قايسى ئاداش بىلىدۇ؟

بۇ جاۋابنى مۇئەللىم،
بەكمۇ ئوبدان بىلىدۇ.
يەسلەردە ئۇ چوقۇم،
بىزگە ئېيتىپ بېرىدۇ.

- گۈرۈچ تاماقنى ياخشى كۆرەمسىز؟
- گۈرۈچ قانداق چىقىدۇ؟
- « قورسىقىغا شال تېرىۋال-خان » دېگەن قانداق گەپ؟

45

خىچىك دوست

سىز نۇرغۇنلىغان مېۋە، كۆكتات، بىر-
نەچچە خىل زىرائەت ۋە تۇرمۇشىڭىزدا
ئۇچرايدىغان بېشىل يېمەكلىكلەر بىلەن
تونۇشتىڭىز. ئۇنداقتا ئۇلارنىڭ ئىسمىنى
بىلىۋالالىدىڭىزمۇ، دوستلىرىڭىز سورىسا
ئېيتىپ بېرەلمەيسىز؟ سىز بەك ئەقىللىك،
چوقۇم ئېيتىپ بېرەلەيسىز.

ئاراڭلاردا كۆكتات
يېمەيدىغانلار بارمۇ؟ ئاڭلىسام
كۆكتات يېمەيدىغان بالىلارنى
ئاداشلار ئارىسىغا قوشمايدىكەن.
يەسلىگىمۇ ئالمايدىكەن. سىز
ھەرگىز ئۇنداق قىلماڭ.

ئاداشلىرى بولمىسا
نېمىدىگەن زېرىكىشلىك. ھە؟
ئاداشلىرىڭىزدىن ئايرىلىپ
قالغۇڭىز يوقتۇ؟

ئۇنداق بولسا چوقۇم
كۆكتات يېيىشنى ئۆگىنىڭ.

بۇ كۆنۈ
ئالماقا ئايرىپ بېرى!

ئەھدى
كۆكتات
ئالمايدىغان!

مەن!

